

GAZETA POPORULUI

ABONAMENT

Pe un an 150 Lei
Pentru ofițele publice 200 .
Pentru bănci 500
In America 3 dolari

Gazeta iese în fiecare Joi.

Director:

OVIDIU HULEA

Adresa gazetei noastre este:

Aiud „liceul „Titu Maloiescu”.

Prețul unui număr 3 lei.

SĂRBĂTOAREA DESROBIRII

— 1 Decembrie 1918. —

In prelungirea unei toamne cu zile senine și luminate de soare, sub cerul ce ne vrăjește, peste împăcatele plaiuri ale țării, tihnă și blândețe, se coboară ziua cea mare, sfântă și fără seamăn, ca sfintele Paști ale bisericii noastre creștine: sărbătoarea desrobirii noastre naționale, ziua de 1 Decembrie 1918.

Ca la zi de praznic, să ne împodobim sufletele, cu bucurie, mângâiere și fericire, slavă aducând Dumnezeului, care ne-a hărăzit aceasta preamărită zi de izbăvire și binecuvântând pe toți cei ce s'au făcut părtași în izbândirea ei, cu indemnul lor, cu truda și jertfa ce au făcut-o pentru înfăptuirea ei, dar mai ales murmurând cucernice rugăciuni, pentru cei cari nu mai sunt, ca să se poată, o clipă cel puțin, bucura și ei de mărirea și strălucirea ei.

Să ne amintim, că ziua aceasta ne-a adus după mii de ani de înghenunchere, de umilire, suferință și mucenicie, sfânta zi de izbăvire și de reșezare a noastră în drepturile cele mari ale strămoșilor noștri, cei dinlăi și cei mai statornici stăpânitori ai acestor plaiuri binecuvântate.

Să ne aducem aminte, că în aceasta zi, am vestit prin hotăririle din cetatea de Dzeu păzită a Bălgăradului, am vestit lumii întregi, dreptul de întâietate al scumpei și dulcii noastre limbi asupra hotarelor Daciei lui Traian că'n aceasta zi ne-am chiuit lumii dreptul de stăpânire asupra plaiurilor strămoșești — scumpa moșie, pe care pravili păcătoase și siluite ne-au furat-o și scris-o pe nume străin...

Să ne aducem aminte că aceasta a fost întâia zi, în care ne-am reșezat în toate drepturile căpătate dela preamiliostivul și marele Dumnezeu și viteazul nostru împărat Traian — părinții cei fără păreche ai vrednicului nostru popor.

Și să ne bucurăm, cu bucurie mare, fraților, să ne bucurăm și să ne îmbrățișăm cu toții, căci vrednici suntem azi toți Români de toată bucuria, că destul am plâns în cele negre și cumplite

veacuri, când moșia noastră a fost furată, drepturile noastre ferecate'n lanțuri, batjocorită limba noastră scumpă și dulce și toată truda noastră izvor de imbuire pentru hrăpareșul străin, care nu s'a gândit că și noi aveam inimă, care ne durea, cerșitorie frudnică, foame de alinat, sete de stămpărat și ochi, cari nu mai puteau plânge atât de fără sfârșit.

Să ne pară jucării durerile ce mai avem, față de chinul pe care l-am pățit înainte de aceasta sfântă zi, și cugețându-ne la cei cari încă nu sunt, dar cari vor veni, să ne înfrățim în marea și sfântă lupta ce trebuie să o dăm pentru desăvârșita fericire a viitorimii.

Cu gândul la ei, să facem legământ că mai bine vom muri în chinurile cele mai cumplite, decât să mai lăsăm aceasta moșie, robită, Țara, Patria aceasta: România, pradă stăpânirilor străine, așa după cum a fost în trecut.

Cu gândul la ei, să stărpim dintre noi toată zavistia, gâlceava și ura, cea care nu se cuvine a fi între frații de aceeași limbă și lege, și cu gândul la ei, să ne povăluim în frăție spre toate cele bune, ca să ușurăm greutățile în cari se sbate toată lumea și'n care se sbate și scumpa noastră Țară, abia scăpată din amarnica robie a trecutului.

Cu gândul la ei, să strângem ban cu ban și avușie cu avușie ca vindicând rănilor multe — sute și mii — să le lăsăm o țară atât de fericită cum nu mai este nici una pe sub soarele acesta sfânt, care împarte lumină și hrană tuturor făpturilor și care în răsărirea lui din aceasta zi ne vede pentru întâia oară, oameni liberi în țară liberă.)

Cu gândul la ei, să săvârșim toate câte săvârșim, după voia și poruncile Domnului și-a Dumnezeului nostru, ca bucurie să aibă Domnul de făptura mânilor Sale și mângâiere El, care a zidit lumea din iubirea Sa nemărginită și spre fericirea omenirii întregi.

Șă fim fraților fericiți de fericirea

care ni s'a dat s'o trăim chiar nouă, celor de azi și să ne arătăm vrednici de toată măreția acestor zile, ca numele nostru cu cinsle să se pomenească din neam în neam, din seminție în seminție, până atunci până când va mai fi român pe aceste plaiuri și pământean pe acest pământ.

Veniți dar fraților, ca aducându-ne aminte de toate câte au fost în trecut și mai vărtos în sfânta zi de 1 Decembrie 1918, uitând azi toate ce ne-ar putea tulbura fericirea și frăția, să strigăm din tot sufletul nostru ca atunci la 1 Decembrie 1918 când el se cutremura de bucurie, ochii noștri se inecau în lacrimi și pepturile noastre răcniau cu puterea pe care n'a mai putea stavili nici o apăsare omenească, să strigăm în slavă, ca s'audă toată făptura pământeană.

Trăiască România Mare!

Ovidiu Hulea.

Sus inima.

Avem o mândră țară —
Prin timp de jale-amară
Strămoșii se luptară
S'o scape de stăpâni
Azi singuri noi, Români,
Suntem în ea stăpâni,
Sus inima Români!

O lege-avem străbună —
Prin veacuri de furtună
Ea n'a putut s'apună
Strivită de păgâni.
Ne-a fost Cel-Sfânt tărzie
Și-n veci o să ne fie:
Sus inima, Români!

În țara românească
De-apururi să trăiască
Credința strămoșească
Și grațul din bătrâni.
Spre Domnul țării gândul
De-apururi noi avându-l,
Sus inima, Români!

G. Coșbuc.

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE.

Evangelia Duminicii.

Dum. XIV. după înălț. sf. Crucii (5 Dec.):
Luca 18, 35-43.

III.

Și-a fost când s'a apropiat El Isus de Ierihon, un orb ședea lângă cale cerșind. Și auzind norodul trecând, a întrebat ce este aceasta. Și i-a zis lui, că Isus Nazareneanul trece.

Și a strigat, zicând: Isuse Fiul lui David, miluește-mă. Iar cei-ce mergeau înainte îl certau pe el să tacă, iar el cu mult mai vărtos striga; Fiul lui David, miluește-mă.

Și stând Isus, a poruncit să-l aducă pe el la Sine; iar apropiindu-se de Dânsul, l-a întrebat zicând: Ce vorești să-ți fac? Iar el a zis: Doamne să văd.

Și Isus i-a zis lui; vezi credința ta te-a mântuit. Și îndată a văzut, și-a mers după el, slăvind pe Dumnezeu și tot norodul văzând d'at laudă lui Dzeu.

Iată Fraților, o faptă minunată a Mântuitorului nostru Isus Hristos.

Ea dovedește cu prisosință, că cel-ce a făcut-o este Dumnezeu adevărat.

În apropierea Puterii Sale suprafirești, toate legile din lume incetează, toată natura cu sgomotul ei face și ori-ce miute omenească stă incremenită! Iată-ne pe toți în fața unei minuni!

Stând totuși pe loc și gândindu-ne un moment asupra acestei minuni, ne-ntrebăm? Oare e cu putință ca un orb să-și recapete vederea? — Doar stim că chinul este mult mai gingaș decât să-ne putem apropia de el ca oameni cu instrumente medicale. Și chiar dacă am putea, ar fi fără folos penfrucă omul este prea slab decât să poată da vedere ochilor.

Se spune că s'au găsit oameni — nu-i vorbă — cari au încercat să facă ceia-ce Sfta Scriptură ne-arată, că poate numai Dzeu, adică au făcut om întreg, cu ochi scilpicioși, cu fața rumenă și numai o singură greșală avea-drept că cea mai mare; aceia că nu era viu.

Și atunci cum să nu credem și se spunem că Isus este Dumnezeu adevărat, când vedem că printr'o singură vorbă dă vedere ochilor orbului de lângă Jerihon? „Ceia-ce nu este cu putință la oameni este cu putință la Dzeu”.

Orbul auzind de puterea lui Isus și de minunile ce le-a făcut cu alții, a Crezut în El, ca-ntr'un Dumnezeu, dar n'avea ce face pentru-că nu vedea, ca să meargă la El. Pentru aceia acum, când i-se spune că'n mijlocul mulțimei ce mergea pe drum este Isus a'nceput să strige cu toată puterea; Isuse Fiul lui David, miluește-mă. Nu-i pasă de cearta mulțimei, chiar bătae ar fi suferit, că era tare în-credință că aceia ce-i va da Isus, va fi de-un preț cu mult mai mare.... Și Isus cel-ce vede-n inima fiecăruia om, a văzut și'n inima orbului credința cea mare, se oprește și-l vindecă zicând: *vezi, credința ta te-a mântuit!*

Dacă ne vom da acum bine seama, și noi suntem câte un astfel de orb. Pentru-că de fapt umblând prin lume, ochii cei și mai gingași, ai sufletului mi-se umplu de praful pacatelor și pe dinaintea lor se țese pânza obitoare a fără de legilor, și nimeni n'are drept să se creadă fără de păcat pentru-că chiar când ar zice aceasta cade în greșală adică i-se întuneacă ochii sufletului. Și ori-ce ai zice și ori-ce ai face totuși ai lipsă de Dzeu pentru-că ești om și tot ce-i omenească, este azi, și mâine ca floarea câmpului se ofilește.

Pentru aceia să nu mai zăbovim, ci să ne întoarcem la Hristos pentru-că El „nu vrea moartea păcătosului ci să se întoarcă și să fie viu”.

Să nu ne pese prea mult de ce vor zice alții pentru-că precum s'au găsit atunci oameni, cari au strigat la orb să tacă tot astfel se vor găsi și azi de aceia, cari auzindu-ne zicând o rugăciune către Dzeu, sau cerând ajutorul lui Isus Mântuitorul într'un necaz, ne-vor ride sau ne-vor batjocori. Vor zice;

ce-ți poate ție ajuta Isus în această împrejurare? sau nu cumva vrei să vină Isus să pună urmărul la greutatea tale? Sau de-ce mergi la biserică, doar și-acasă te poți ruga tot așa de bine? E adevărat că vor fi și astfel de oameni — dar după vorba Mântuitorului zic vouă, că-și iau plata lor.

Oare nu-i destulă pedeapsă pe-un astfel de om că-n sat sau ori-unde, oamenii se feresc de el ca de-un om rău?

Ci noi să nu fim așa, să stăruim atunci și mai mult, să credem din toată inima în Isus și să-l rugăm din tot sufletul, iar El ne va ajuta pentru-că Insuși-a zis: „Cereți și vi-se va da, bateți și vi-se va deschide”

Tu iubite cititor cum vei face?

Victor Susa

In slujba muncii.

Nația românească a cunoscut mai mari mai felurite și mai cumplite suferinți de cât ori care alta. Pe spinarea dârză a acestui popor latin și-au încercat ascuțișul sabiei lor toate popoarele sălbatice plecate din câmpiile Asiei, neamuri rășboinice îndrăgoștite de jaf și omoruri, cari își rădeau de chinurile morții în cari să frământau străbunii noștri de pe aceste plaiuri. Poporul român, vedea cu groază venind tot mai des aceste unde-murdare, cari păreau că nu vor mai avea sfârșit. Câmpiile roditoare se prefăceau în ogor pustiu, cetățile cu ziduri sparte și case părjolate de flăcări se înălțau spre ceriuri ca niște brațe schilode, părănd a cerși și milă și răsbunare.

Vremuri de grea încercare, de bejenie s'au abătut peste neamul nostru, tocmai atunci, plâpând, nevăgând oștiri numeroase, necunoscând în întregul mesteșugul viclean al rășboiului. Căci nouă ne plăcea, încă de atunci, munca pașnică; noi răscoleam pământul cerându-i pâine, ne scoboram în măruntaele lui după aur, aveam drumuri bătute'n piatră trainică, eram un popor cuminte, așezat, trudit și mulțumit de roadele în cari ne răsplătea pământul nostru minunat.

Trecutul nostru este asemănător cu povestea unui fiu de împărat, născut în purpură, în belșug, aruncat mai apoi pe slânci pustii deasupra prăpăstii. Viața noastră s'a impletit de atunci înainte numai din cununi de spin, părea c'am intrat într'o noapte fără sfârșit.

În starea această tristă cu rănile încă nevindecate, cu gospodăriile pustii, cu săbiile știrbite de crunta tărie a încăierării pe care am avut-o cu păgânii Asiei, am ajuns sub stăpânirea lungă, de o mie de ani și mai bine, poporului unguresc; iar alți frați de ai noștri au ajuns sub călcăiul turcului, alții în ghiarele muscalului. Sărăcia s'a legat de noi tovarăș de cruce, căci pofta lacomă a stăpânilor era nesațioasă. Toți se înfruptau din roada trunică a brațelor noastre, făcând banchete împărătești, sorbind din cupe de aur vinul spumos, pe când străbunii noștri, neînvițați la acest ospăț, stergeau cu cămașa lor albă lacrimile de sete și foame neagră din ochisorii copilașilor. Streinul rânjea spre noi și spunea (cum a spus un general rus, Kutusof): „Nu le vom lăsa de cât ochii, ca să aibă cu ce să plângă.”

Injosit la această grea soartă de șerbie, neamul nostru a fost despoiat de toate podoabele de toate bogățiile. Au fost și vremuri când amuțiră până și glasul clopotelor și nu se mai auzea decât zângănitul greu al lanțurilor cu care ne legau asupritorii. Ni-s'a luat totul și nu ni-s'a dat nimic în schimb. Răspătata românilor erau furcile și biciul.

Aceasta este povestea românilor, pretutindeni, în Ardeal în Moldova sau în Muntenia, în Basarabia și Bucovina. Nu aceasta nu este o poveste, ci un adevăr dureros, crud, un adevăr care-ți strânge baierile inimii, un adevăr, pe care un învățat al neamului nostru l'a prins în câteva cuvinte de un înțeles adânc: „Istoria Românilor este scrisă cu sânge.”

Este bine ca fiecare român să cunoască acest trecut, această nesfârșită înșirare de

chinuri suferite. Căci suferința face pe om mai nobil, mai bun — iar pe popoare le căleşte pentru luptă, oricât de lungă ar fi această luptă, este bine să cunoască poporul nostru suferințele părinților săi, pentru că astfel se va putea pătrunde pe de a'ntregul de marele adevăr că un neam nu-l poți nimici cu puterea baionetelor sau mulțimea corvezilor, căci neamurile sunt ca balaurii din poveste, cărora când le tai unul din capetele multe ce-le au, zece răsar în locul lui.

Și va trebui să mai scoată românul încă o povăță însemnată din mărturia trecutului. Să ne întrebăm: ce putere supra-omenească; ce iarbă vrăjită a fiarelor (cum se zice în multe părți) a avut acest popor, că nimeni nu l'a putut clăti de pe ogorul strămoșesc, nu i-a putut răpi nici limba, nici legea, nici obiceiurile? Răspunsul este ușor: oricât de iscusiti au fost dușmenii noștri, n'au știut descoase adevărata noastră tărie, cuibul din care ne împroaspătam forțele. Ei ne puneau la muncă tot mai grea și mirați, ne vedeau întărindu-ne din ce în ce. Ei nu și-au dat seama că tăria unui popor stă în puterea lui de muncă, nu știau în trufia lor hăbăucă și sătulă, că un popor valorează atâta cât este și puterea lui de muncă — și că, punându-ne numai și totdeauna pe noi la corvezi, iar ei rămânând cu mâna după cingătoare — ei se vor moleși, putrezându-se ca un măr prea-copt, și că noi, oțeliți și vâjnoși ca și puternicele rădăcini de goron, ne vom ridica odată în zările luminoase stufoasele noastre coroane de frunze, ca să povestim cu paserile cerului și cu vânturile purtătoare de viscole.

Iată deci marea pildă, neprețuită învățătură pe care ne-o dă trecutul. Căci dacă, cum este prea firesc, privind trecutul românesc ni-se strânge inima și ne podidește amarul de soarta mașteră care ne-a fost dat să o implinim — negreșit vom descoperi alături și talismanul păstrător de viață al neamului nostru: munca.

Eugen Hulea.

Despre credința'n Dumnezeu.

— Scrisori către femei. —

În neîntreruptă luptă în care ne-am înfundat, abia dacă mai străbate câte o rază din credință, pe care D-zeu ne-a dăruit-o pentru fericirea sufletelor noastre. Puțini sunt astăzi la număr credincioșii, cari să se mai gândească măcar la această comoară Dumnezeiască. Cu toată fiecare pungaș și răutăcios, să făleşte și face paradă, în fața oamenilor, cu credința lui. Ba am putea spune fără șovăială, că cei mai răi, fac mai multă paradă din această zestre sfântă. Să-nu ne mirăm însă: și în vremea D-lui nostru Isus Cristos s'au văzut farisei de aceștia, cari chiar pe fiul lui D-zeu, au îndrăznit să-l hulească, cumcă nu ar fi destul de credincios... Ce să zicem apoi de noi păcătoșii?

Câteodată obrăznicia lor ne mânia și ne doare, când noi știm, că adevărata credință, nu vorbele goale, ci faptele bune, o dovedesc. Trebuie însă să nemângâiem în inimile noastre, să ne dăm seama, că trăim vremuri grele de după un războiu grozav, când toate sufletele și rosturile lumii s'au clătinat din temelii. Cei mai mulți oameni, în volbura asta și-au pierdut cumpătul. Și putem vedea pretutindenea, că azi cei mai mulți nu caută fericirea, decât în bogăție. Fie pe cale cinstită, fie necinstită, astăzi nu să ia la socoteală calea pe care e câștigată bogăția. Nici nu te miri când vezi, că o servitoare năcăjită, plecată în lume să trăiască și ea; o'tâlnești într'o bună zi în cafenea, la masă cu domni, îmbrăcată și gătită, ca o doamnă.

Și aproape pretutindenea, omul cinstit, femeia cinstită, sunt dați la-o parte-de-cătră obraznici-și mișei... Dar să nu uităm; trăim încă în fumul tunurilor, cari au strivit atâtea milioane de oameni, și trebuie să treacă încă poate multă vreme, până să se limpezească cerul.

Totuș, fiecare om, bărbat sau femeie, care are credință'n D-zeu, și care-și iubește neamul și urmașii, va căuta să înceapă la reclădirea vieții și rostului de altădată. Bărbații,

deși oboșiți de luptă, nu vor șovăi însă de a lupta și pe mai de parte pentru fericirea familiei și patriei lor. Vor curăți zi cu zi, ceas cu ceas „neghina” cari împiedecă creșterea holdei. Va fi o luptă lungă și grea, dar să nu uităm, că orice picur de sudoare ce umezește fruntea într-o luptă dreaptă și cinstită, va fi răsplătită de izbândă...

Totuș, pentru a stărpi din rădăcina răului, dela rădăcină să pornim lupta. Aceasta nu va face-o bărbatul, ci femeia. Oricare mamă este chemată la această luptă. Căci nu omul mare, ci copilul, lașvatra părințească, va primi sfaturile bune și exemplele frumoase, ca apoi, la rândul său, să dea și el pilde și sfaturi bune, urmașilor săi.

Mama cu dragostea ei nemărginită, va ști să-i curățească copilului ei, neghina din suflet — dar mai ales mama va fi aceea, care va întări în sufletul copilului, *credința în Dumnezeu*. Ea îl va învăța să facă semnul sfinte cruce, încă decând abia stă în picioare: de pe buzele ei va auzi cea mai frumoasă rugă din lume, când va începe și el, odorul a gânguri întâiul cuvânt: tatăl nostru...

Tot mama este aceea, care îl va trimite apoi, de mână cu moșul sau bunica, în fața altarului din casa lui Dumnezeu, unde se va obișnui s'asculte cântările frumoase și rugăciunile înălțătoare... Mama este aceea, care în orice momente grele ale vieții, de dureri trupesti sau sufletești, îl va îndemna să fie cu răbdare și-i va aduce atâtea exemple de răbdare și suferință ale blândului Christos...

Mama îl va învăța de mic copil să muncească după puterile lui. Celce muncește știe cinsti și munca altuia. Fie fecior, fie fetiță, mama îl va mbraca curățel, îi va pune străițuța cu tăblița și cărticica pe umăr și făcându-i sfânta cruce, îl va trimite la al doilea altar de lumină și credință; la școală.

Totdeauna s'a spus și nu va înceta să spună orice om cuminte, că mama este cel dintâiu și cel mai puternic călăuzitor, nu numai al copilului, ci al omenirii. Și aceasta este cea mai mare cinste e se poate da femeii, locul pe care nimeni nu-l poate ocupa. Să ne nizuim să-l ocupăm cu toată vrednicia, căci dacă a noastră este truda și grija când ne sunt odărele mici și neajutate, a noastră va fi și bucuria odată.

Să-i ferim de lăcomie și de iubirea de argint. Toată lumea stricată, a fost ademenită de bogăție mai întâi. Aci tot credința ne poate ajuta. Cine crede în Dumnezeu din inimă, nu poate fi lacom pe bogăție. Cei lacomi de averi, calcă în picioare cinstea și viața fraților lor. Noi să ne apărăm copiii noștri — dacă-i iubim — de această boală lipicioasă și scârboasă... Crescuți în credință, în dragoste de muncă, în simțul de cinste și dreptate, copiii noștri nu vor fi niciodată nenorociți și bleșmați de nimenea. Celce caută fericirea în izvorul neseceat al credinței, va fi poate mai sărac în celea trecătoare pământeste, dar sigur mai fericit decât toți bogății și nesăturații de argint...

Dela noi dela mame se așteaptă să arătăm calea cea dreaptă și la noi e nădejdea și viitorul familie și-a țării... *Livla Hulea.*

Scrisoare pentru 1 Decembrie.

Cătră Plugari.

În ziua mării, când ați jurat credință steagului ce l-au purtat strămoșii, lanțurile de veacuri strânse în jurul trupului sfânt al țării a căzut și lacrimile adunate de multe vremuri în ochii urmașilor au spălat rusinea.

În ziua când întunerecul s'a risipit glasul vostru ca o sfântă rugăciune s'a înălțat la ceruri și ceriurile au trimis binecuvântare asupra voastră, urcând stindardul invingerii pe catapeteasma templului asupritorilor voștri.

Voi sunteți copiii gleei, pământul frământat cu lacrimi și suferințe vă cunoaște plânsul, vremurile trecute teșute în chinurile asupritorilor ne amintesc pământul stăpânit de alții.

A voastră-i biruința! Copii voștri ce-au murit cu numele țării pe buze v-an lăsat stăpâni pe ogoarele sfințite cu sângele lor.

Azi e ziua dreptății, azi e sărbătoarea biruinții, înpodobiți cu flori mormintele eroilor ce nu mai sunt cu noi la sărbătoarea invierii.

Ei vor privi din alte lumi alaiul ce va porni spre mormintele lor să jure credință pământului unde s'au îngropat sfintele lor moaște.

Ion Raftu.

Adunarea dela Alba Iulia

Ziua de 1 Decembrie va fi scrisă cu litere de aur în istoria neamului românesc.

Hotarele, cari despărțiau pe frații de același sânge, s'au rupt și o horă mândră s'a încins peste întreagă țară Românească dela gurile Nistrului până la malurile Tisei.

Dumnezeul popoarelor a primit jertfa ce o adusesse neamul nostru: jertfa de lacrimi și suferințe și jertfa de sânge vărsat sub steag străin, până am ajuns să ne încheiem și să ne strângem rândurile sub același steag.

În ajun ninsese toată ziua; a nins și noaptea, și în zorii zilei de 1 Decembrie. Când ne grăbeam la tren, era o zăpadă mare, prin care răzbăteam cu greu. Trenuri lungi, pline cu soldați germani treceau pe dinaintea noastră. Ei priveau cu mirare la oamenii îmbrăcați în haine de sărbătoare și la steagurile ce falfăiau mândre, în soarele dimineții. După ce ne-au întrebat ce este și unde mergem, au rămas posomorâți și duși pe gânduri. Așa va fi și pe la noi acasă — zise unul. Vedeam ei bine, că lumea cea veche s'a răsturnat, și că în locul ei vine o lume nouă, în care oamenii vor fi frați și nu va mai fi tiran și asuprit. Ei se gândeau acasă, dar patria lor era departe, departe...

Înțelegeau că este o dreptate pe lumea asta, și ea ei vor avea să sufere mult pentru a-și ispăși păcatele și nenorocirea ce au adus-o peste lume, în frunte cu Kazier-ul'lor.

Noi cari am suferit și am ingenunchiat atâta vreme sub steag străin, mergeam la sărbătoare; iar ei, cari voiau lumea întreagă, mergeau cu capul plecat, ca cei învinși, pe cari i-a ajuns dreapta judecată a lui Dumnezeu

Sosesc trenurile de pe văile celor două Târnave întâlnindu-se la Blaj.

E un chiot și o voce bună, ca la nuntă. Ce păcat că e iarnă, căci tot trenul ar fi una floare, și una frunză verde:

Satele în frunte cu preoții, cu steaguri mari și frumoase, umplu vagoanele, fluturând steagurile prin ferestrele și ușile vagoanelor. La fie-care stație, la fie-care haltă oricât de mică ar fi aceea, trenul trebuie să se oprească. Oamenii curg din toate părțile, cum se revarsă pâraiele pe coaste, în ploile primăverii. Muntenii coboară și ei pe coaste... în straie albe, cu căciuli albe... abia îi deosebești cum vin prin zăpada cea mare de pe câmpia Murășului, Nu mai steagurile lor flutură în aer, vestind bucuria marelui praznic național.

La gara din Teiuș aflăm despre moartea viteazului stegar *Ioan Arlon*, împușcat în ajun, de gardiștii săcui, cari au tras și asupra trenului cu mitraliere. A murit ca un viteaz, cu steagul în mâni, strigând: „Trăiască România-Mare!” A fost înmormântat, după cum se cuvenia, cu paradă militară.

Iarăși ni se încruciează drumul, cu trupele germane. Aceștia erau pedestri și veniau în șiruri foarte lungi, urmați de tunurile grele. Au cerut voie să treacă prin Alba-Iulia, căci pe acolo le era drumul. Li-s'a răspuns, să treacă prin altă parte, ocolind orașul, ca să nu se întâmple tulburări.

Nemții s'au supus, și au plecat, prin zăpadă și noroiu, pe alte cărări. Era din partea noastră o îndrăzneală la prima vedere, căci germanii, cu tunurile grele ce aveau, în câteva minute ar fi putut nimici orașul, făcându-l una cu pământul. Dar curajul lor cel grozav de mai înainte, nu-l mai aveau. Era un popor *tnvins*... grupuri împrăștiate de oameni necăjiți ce se țarau cu greu prin câmpia plină de zăpadă și noroiu, cu gândul spre casă. Cât de departe era patria lor! Câte vor mai avea să sufere, până să o revadă! Câți din ei se vor prăpădi pe drumuri, în țară străină, de ger și de foame!...

Neamțul cel grozav și puternic de altă dată, era acum un popor necăjit și umilit, de care îți era milă...

Ajunși în Alba-Iulia, ne-am pierdut în mulțimea, ce mișuna pe uliți. Eram om lângă om, prin noroiu și oamenii curgeau într'una la adunare, ca valurile unui râu uriaș. Veniau pe jos, cu steaguri, în frunte cu preoții — unii chiar în patrafir — în haine de sărbătoare, purtând table cu inscripția: Trăiască România-Mare „Vrem unirea”. „Unirea cu Țara românească!”

Treceau căruțe cu oameni ce grăbiau la adunare; și automobile se strecurau, răzbind de abia prin mulțimea ce umpluse orașul, ca o revărsare de ape mari...

Oameni ce nu se văzuseră ani de zile, în cursul războiului cumplit se întâlneau și se îmbrățișau cu lacrimile în ochi; oameni pe cari îi credeaai morți în vâltoarea războiului, îi întâlneai la ori-ce colț de stradă. Era un praznic și o bucurie, cum n'am mai pomenit! *praznicul învierii neamului.*

Drumul spre cetate l-am făcut cu greu. Un grup de ofițeri din România sosește într' un automobil. Era o bucurie nebună... lumea îi purta pe brațe. Cum se strecuraseră ei până aici, când trupele române erau numai în Secuime?

Porțile cetății erau îmbodobite cu steaguri naționale.

Garda națională din Munții Abrudului, ținea rânduiala. Când am trecut pe sub poarta a doua, am ridicat ochii spre temnița, în care a fost închis *Horea*. Gardiști naționali stau în preajma ei, în straie albe, cu puștile la umăr.

Când am ajuns apoi, cu mare greu, în sala cea mare, unde s'a ținut adunarea, am văzut la tribună, pe toți fruntașii neamului. Steagul românesc, și steagurile tuturor popoarelor ce au luptat pentru biruința dreptății erau atârinate pe perețele din fund: cel francez, italian, englez, american, belgian...

Bătrânul Bădea Gheorghe Pop de Băsești a deschis adunarea, cu lacrimile în ochi: Spune, ca dreptul Simion din Biblie, că mulțumește lui Dumnezeu, că a putut vedea și această zi măreață, încheiând cu: „Acum slobozește pe robul tău, Doamne” după vorba psalmistului.

Vorbirile care de cari mai frumoase se țineau lanț. A vorbit Dr. I. Suci, V. Goldiș, I. Maniu, Șt. C. Pop și alți fruntași ai noștri și a fost o izbucnire de veselie și de lacrimi când s'a proclamat *unirea necondiționată cu Patria-mamă.*

Am pornit apoi cu toții spre câmpia din cetate, unde erau adunați sătenii. Ere o pădure de steaguri Satele erau adunate în grupuri, avându-și steagul lui fie-care grup. Și când au prins a falfăi steagurile, părea că tot pământul s'a mișcat din temelii.

Unde mai era putere omenească, să impede hotărârea acestui popor, care după veacuri de robie ajunsese să fie și el odată stăpân, pe moșia strămoșească?

Au urcat la tribună Vlădici și fruntași mireni și chiotul poporului răzbatea până departe și steagurile românești falfăiau mândre și amenințătoare, ca o amenințare de vijelie, care ar mătura tot ce ar îndrăzni să-i stea în cale.

Horea, Cloșca și Crișan, cari au murit moarte de martir, și au suferit între zidurile acestei cetăți, puteau să tresară acum de bucurie în gropile lor uitate, înțelegând că moartea lor nu a fost zadarnică.

Și, soldatul invalid care tremura la poarta cetății în uniformă lui de honved, cu două decorații de aur, cerând mila trecătorilor încă își va fi dat seama, că toate suferințele îndurate de Românii Ardeleni sub steag străin, erau răsplătite acum cu prisosință. *Al. Clura.*

Se apropie sărbătorile Crăciunului și anul nou,

Fie cine trebuie să aibă bilete de vizită!

Cine dorește astfel de bilete cu cele mai frumoase și moderne litere, scrise și tipărite, de orice mărime, după ales, să comande numai la

Tipografia „CORVIN” Aiud, Str. M. Viteazul
(în curtea Hotelul „Sezidi”)

Răvașul Săptămânii.

În parlament, deputații se sfătuiesc asupra scrisorii de deschidere citită de M. Sa regele. S'au luat măsuri pentru îmbunătățirea învățământului. Până acum în școli se învăța religie alături cu alte învățături acum era vorba să se impună orele de religie. S'au sfătuit însă conducătorii și învățarea religiei a rămas tot ca mai înainte.

În timpul din urmă banii noștri au fost căutați pe piețele streine deci e semn buu; în felul acesta se vor prețui și bogățiile țării noastre mai bine ca înainte.

E vorba ca România să facă câteva împrumuturi în străinătate și cu banii aceștia să se rădice valoarea banilor noștri.

Străinătatea

Grecia.

Cu mare pompă s'a deschis parlamentul. Vorbirea de deschidere a ținut-o generalul Condylis cel care a răsturnat pe Pangalos, presedintele republicei. Condylis a spus că e mândru că adunarea națiunii grecești la chemat la putere și se va strădui să facă totul ca țara lor să înflorească.

Albania

Timpul din urmă s'a încheiat un tratat de prietenie între Serbia și Albania.

Senatul din Albania a găsit de bun acest tratat.

În albania s'au răscolat mai multe orașe cari cer ca țara lor să fie împărțită și condusă după cum este Elveția.

Egipt

Prin părțile de lângă Suez bântue ciuma, o boală îngrozitoare.

Până acuma sunt vre-o 40 de bolnavi.

Ciuma se spune a trecut și în părțile Turciei de către Asia.

Portugalia

În capitala Portugaliei, au avut loc mari răscoale. Șeful poliției a fost ucis într-o luptă ce s'a dat între poliție și răsculați.

Franța

Banul Francezilor, francul, era tare scăzut până ce s'a alcătuit un guvern din toate partidele politice. Acum francul se urcă mereu, însă nici această urcare nu e bună dint'rodată fiindcă se înpușează banii.

Brazilia

A izbucnit revoluția. Guvernul a avut câteva lupte cu răsculații. Fiind mai puternică armata; revoluția s'a stins aproape sugrumată de puterea guvernului.

Rusia

Se știe ce nerânduială domnește în Rusia. Acum e vorba să se face o prietenie între Rusia și Turcia. Turcia e tot așa de slab orânduită ca și Rusia.

Pretenia asta pare să aducă puține roade.

Sfatul Națiunilor

Fiecare țară pașnică își alege un fruntaș care îi poartă grijile și fruntașii tuturor țărilor alcătuiesc „Sfatul Națiunilor”. Până acum în toamnă Germania nu a fost primită în acest sfat fiindcă nu avea gânduri de pace.

În toamnă aceasta a fost primită și Germania și a fost mare bucurie între trimișii neamurilor, că în felul acesta s'a ajuns la o împăcunire.

— R. —

ȘTIRI

— Duminecă în 28 Noemvrie a trecut cu un automobil venind din Cluj mitropolitul Blajului Vasile I. P. Sfintul se întoarcea din spitalul din Cluj și a fost așteptată trecerea sa prin orașul nostru de toți fruntașii precum și școlile în frunte cu dascălii lor.

— O femeie se omoară în cimitir. Zilele trecute într-o criptă a unui cimitir din București a fost găsită aproape fără viață o tânără femeie. Se spune că de cu seară a intrat în criptă și acolo peste noapte și-a aprins hainele de pe ea și așa să-și sfârșească zilele. Dimineața până să o ducă la spital a încetat din viață. După cum spun gazetele din București femeia ce s'a omorât este o profesoară, care învăța copiii la casele celor cu dare de mână și spun că s'ar fi omorât fiindcă suferea de-o boală veche.

— Furtună. În America în luna asta în 26 o groaznică furtună a omorât 60 de oameni și a rănit pe alți 150 de oameni.

— Amânarea tragerei loteriei plugarului. Comitetul celor arși de foc și înecați de ape din București, ne roagă să încuștințăm pe toți aceia cari au cumpărat sau vor cumpăra bilete dela loteria plugarului, că ziua tragerei în județ s'a amânat pentru 9 Ianuarie 1927, iar tragerea centrală, adevădă din București, s'a amânat pentru ziua de 23 Ianuarie 1927. Cei cari nu a-ți cumpărat până acuma bilete, grăbiți-vă și cumpărați, pentru că cu 2 Lei, cât costă un bilet, puteți câștiga un plug, o grapă și alte obiecte dela tragerea județeană. Cu aceleași bilete ve-ți lua parte și la tragerea din București de unde puteți câștiga o secerătoare legătoare cu două perechi de boi, un plug cu doi boi, o vacă și altele. Cu banii adunați de pe bilete, vor fi ajutați cei arși de foc și cei înecați de apă din întreaga țară.

— M. Sa Regina României a plecat din America și e în drum spre casă. Peste puțin regina va fi în țara ei, unde e așteptată cu atâta drag.

— Întâmplarea Principesei Ileana. La Chicago, în America, pe când venea dela Biserica principesa Ileana, politistul care a păzea să nu i-se întâmple vre-un rău a fost trântit la pământ de un automobil. Principesa a oprit și la urcat pe rănit în Automobilul ei, și așa la dus la spital. Are suflet bun princesa noastră și a fost lăudată de Americani.

— Furturi în Biserici. Ștefan Szabo și Gheorghe Ștefan au pătruns în ziua de 12 Iunie 1926 în Biserica gr. cat din Cojocna, după ce au spart ușa. Aici au găsit ceva bani și i-au furat. Poliția a cercetat până i-a prins pe rău făcători și în zilele trecute Tribunalul din Cluj i-a pedepsit, pe unul cu 8 luni pe celălalt cu 6 luni închisoare.

— Ploaie cu nisip. În Franța zilele trecute a căzut o ploaie, amestecată cu nisip, care a acoperit pământul cu un strat subțire.

— Ca să vadă pe Regina. Când pleca trenul cu Regina noastră din America un copil s'a așezat de fereastra vagonului. La dorința reginei copilul a fost adus în tren

unde a spus că tare a voit să o vadă mai aproape pe M. Sa și deaceia s'a urcat.

— Nenorocire. În Anglia s'a ciocnit un tren expres cu un alt tren și nouă călători au fost uciși.

— Zburători uciși. În Sahara, Africa a fost silit din cauza furtunii să se coboare un acroplan spaniol. Locuitorii de-acolo, au venit la mașină; au prins pe cei ce a conduceau și pe doi i-au omorât și unul a scăpat cu fuga.

— Copii vânduți. În Ungaria se scot la vânzare și copiii. Zilele trecute o țărăncă a vândut în Debreczin doi copiii unul de 3 ani cu 30 franci aur și o fetiță de 14 ani cu 75 franci. Un copil de 9 luni nu și-a găsit nici un cumpărător. Se spune că femeile își vând copii din Cauza lipsurilor mari.

— Cel mai lung drum pe sub pământ. Săptămânile trecute muncitorii a sfârșit de săpat cel mai lung drum de fer pe sub pământ din România. S'a făcut atunci o adevărată sărbătoare la care au luat parte toți ministrii.

Redactor responsabil:

ION RAȚIU

CINEMA „PRINCIPELE CAROL”

PROGRAM:

Joi, la 2 Decembrie 1926

Ne mai pomenit film american:

Femeia ideală

Dramă modernă de salon în 7 acte.

În rolurile principale:

RONALD COLMAN

renumitul actor, cunoscut din filmul

„SORA ALBĂ”

și frumoasa artistă americană:

CONSTANCE TALMADGE

Prolog: Funerariile renumitului artist italian de cinematograf

RODOLPHO VALENTINO

mort acum vre-o două luni la New-York. Inceputul spectacolelor la orele 5, 7 și 9.

Sâmbătă și Duminecă

Porumbeii albi în orașul negru

După romanul renumitului scriitor Móríc Zs. Spectacolele Sâmbătă 9, Duminecă 5, 7 și 9.

Marți se va juca

Expediția a lui AMUNDSEN la Polul Nord terminată cu mare succes în 1925.

„COOPERATIVA ÎNVĂȚĂTORILOR”

— A I U D. —

Secția de librărie: Cea mai bine asortată cu toate rechizitele de școală, articole de birou și cărți literare.

Celea mai potrivite și folositoare daruri pentru crăciun:

cărți cu ilustrații și literatură pentru copii, garniture de scris, tocuri rezervoare cu penițe de aur, serviete de piele, hârtie de corespondențe în cutii luxoase, albume de poezii și ilustrate, note muzicală.

Violine dela Lei 450 până la Lei 5000.

„ROMÂNUL”

Insoțire generală, economică, industrială și comercială S. P. A.

AIUD.

Izvorul cel mai estin de cumpărare, unde aflați: coloniale, rom, vin, și tot felul de beuturi. Petroleu de lampă, ulci de uns, ulci de zilindru, tava-tă și benzină pentru mașini de imblătit etc.

Piatră vântată 98—99% și rafie de legat vie.

LIBRĂRIE, asortată cu tot soiul de hârtie, cărți rechizite de școală și de biuro.

Români, cumpărați numai dela „Românul”!